

Tysk-Svenska Handelskammaren
Deutsch-Schwedische Handelskammer

Tysk-svenska konjunkturbarometern

maj 2016

Innehåll

Sammanfattning	
Sverige: Fortsatt positiv trots en del risker	3
Tyskland: Politiken blir allt viktigare	4
 Inledning	 5
 Del 1: Konjunkturen i Sverige	 6
Konjunkturrisiker i ett svenskt perspektiv	7
Konsumtionskonjunkturen i Sverige	10
Investeringskonjunkturen i Sverige	11
Byggkonjunkturen i Sverige	12
Den svenska exportkonjunkturen	13
 Del 2: Konjunkturen i Tyskland	 14
Konjunkturrisiker i ett tyskt perspektiv	15
Konsumtionskonjunkturen i Tyskland	18
Investeringskonjunkturen i Tyskland	19
Byggkonjunkturen i Tyskland	20
Den tyska exportkonjunkturen	21
 Del 3: Specialfrågor	 22
Tyska språk i fokus	23
 Avslutande kommentarer	 25

Sammanfattning

Sverige: fortsatt positiv trots en del risker

- Paneldeltagarna från Sverige anser att de nationella svenska konjunkturriskerna under det kommande halvåret denna gång ter sig större än de internationella (54 jämfört med 46 procent). Detta är anmärkningsvärt. Politiken och ett – mer direkt – avtagande efterfrågetryck bedöms som de största riskfaktorerna. Var femte paneldeltagare ser också icke negligerbara risker från Riksbankens penningpolitik.
- De kring 50 tyska företagen med kommersiell koppling till Sverige ger sin syn på den svenska konjunkturen genom följande sammanfattning på en skala från 1 till 5 (5 = mycket bra):

	idag	nov 2015	maj 2015	nov 2014	maj 2014
Konsumtionskonjunkturen	3,8	3,8	3,7	3,7	3,9
Investeringskonjunkturen (exkl. bygg)	3,6	3,7	3,4	3,5	3,6
Byggekongjunkturen	3,6	3,6	3,3	3,5	3,8

- Siffrorna visar: Den privata konsumtionen ser bra ut och förblir den starkaste tillväxtmotorn. Den offentliga konsumtionen – som inte är del av enkäten – bidrar också till den goda BNP-tillväxten. Även investeringarna (inkl. byggsidan) har fått ett lyft. Den underliggande – mer långsiktiga – investeringstrenden förblir dock otillfredsställande.
- Cirka tre fjärdedelar av Sverigepanelen förväntar sig under de kommande sex månaderna ett i stort sett oförändrat konjunkturklimat för alla ovan nämnda BNP-delindikatorer. Andelen företag med mer negativa perspektiv ter sig mycket begränsad.
- Specialfrågan för denna konjunkturbarometer handlade om att ta reda på hur viktigt det är att kunna tyska för de tysk-svenska affärsrelationerna. I Tysk-Svenska Handelskammarens barometer svarar drygt 60 procent av företagen att tyskakunskaper hos medarbetarna är viktigt eller till och med mycket viktigt för affärsrelationerna med Tyskland. 42 procent av de svarande har aktivt sökt efter medarbetare med tyskakunskaper och 13 procent planerar att göra det.

Sammanfattning

Tyskland: Politiken blir allt viktigare

■ Under innervarande års första kvartal låg tillväxten för de tre huvudkomponenterna i den inhemska efterfrågan, det vill säga för den privata konsumtionen, investeringar i maskiner mm samt byggandet, kring 2 procent jämfört med samma period för ett år sedan. Den offentliga konsumtionen till och med nära 3 procent högre (inklusive utgifter för flyktingar). Exporten steg mindre tydligt. Rund 80 procent av våra Tysklandbedömare tror på en tämligen oförändrad färdriktning för dessa tre inhemska indikatorer.

■ De tillfrågade 130 svenska företagen med Tyskland som viktig marknad gör följande konjunkturbedömning av dagsläget på en skala från 1 till 5 (5 = mycket bra):

	idag	nov 2015	maj 2015	nov 2014	maj 2014
Konsumtionskonjunkturen	3,5	3,6	3,5	3,5	3,8
Investeringskonjunkturen (exkl. bygg)	3,4	3,4	3,3	3,2	3,6
Byggonjunkturen	3,5	3,3	3,1	3,1	3,5

■ De i enkäten deltagande tyska företagen räknar upp ungefärligen samma riskfaktorer som de svenska kollegerna, dock hamnar politiken till och med högst upp på bland de inhemska riskerna om man lägger till finanspolitiken, vilken ju också hör hemma hos regeringen. Detta är inte så märkligt med tanke på förbundskanslerns försvagade position och den mycket osäkra regeringskoalitionen efter nästa års val till förbundsdagen.

■ Som enskild riskfaktor dominerar emellertid fortfarande oron för en oväntad nedgång av den inhemska efterfrågan. Motsvarande faktor – det vill säga själva konjunkturen – leder också i uppställningen av de största internationella riskerna. Sedan kommer i tur och ordning utvecklingen av euron, den internationella politiken och den globala finansmarknaden.

■ Drygt hälften av de tyska företagens svarar att deras affärspartner i Sverige förfogar över tyskakunskaper. Hela 96 procent menar att detta har underlättat det bilaterala samarbetet.

Inledning

Tysk-svenska konjunkturbarometern maj 2016

Under perioden 9-20 maj 2016 genomförde Tysk-Svenska Handelskammaren sin femte enkät avseende tyska exportföretags allmänna syn på den svenska konjunkturen och - omvänt - svenska exportföretags syn på den tyska konjunkturen. De tillfrågade företagen är till största del medlemmar i handelskammaren. Det unika med enkäten är de korsvisa bedömningarna, det vill säga att beslutsfattare i tyska företag med export eller annan kommersiell koppling till Sverige bedömer den svenska konjunkturen och tvärtom. När det gäller bedömningen av nationella och internationella konjunkturrisiker, deras viktning och exportläget svarar dock panelen för sina egna länder. Hittills motsvarade våra panelers bedömningar i stora drag den senare faktiska ekonomiska utvecklingen.

Specialfrågan för denna konjunkturbarometer handlade om att ta reda på hur viktigt det är att kunna tyska för de tysk-svenska affärsrelationerna. Under de senaste 15 åren har antalet elever som läser tyska i skolan halverats och oroliga röster har höjts från näringslivets representanter, inte minst från Tysk-Svenska Handelskammaren, att det kan få effekter på handelsrelationerna. Men vilken bedömning gör de svenska företagen, och hur viktigt är tyskakunskaper hos de svenska affärskontakterna enligt de tyska företagen?

Cirka 50 tyska företag svarade denna gång. Omvänt är det omkring 130 beslutsfattare i svenska företag med regelbundna kommersiella relationer till Tyskland som deltog och bedömde dagsläget i den tyska konjunkturen samt utsikterna för det kommande halvåret. Enkäten görs två gånger per år.

Enkätresultaten kommenteras, förutom fråga 7 (sida 23), av Hubert Fromlet, professor i internationell ekonomi vid Linnéuniversitetet och tidigare mångårig chefekonom vid Swedbank och konjunkturansvarig vid Scania. Hubert Fromlet utvecklade och införde bland annat en av Sveriges mest använda konjunkturindikatorer, Inköpschefsindex (PMI). Fråga 7 kommenteras av Tysk-Svenska Handelskammaren.

Del 1: Konjunkturer i Sverige

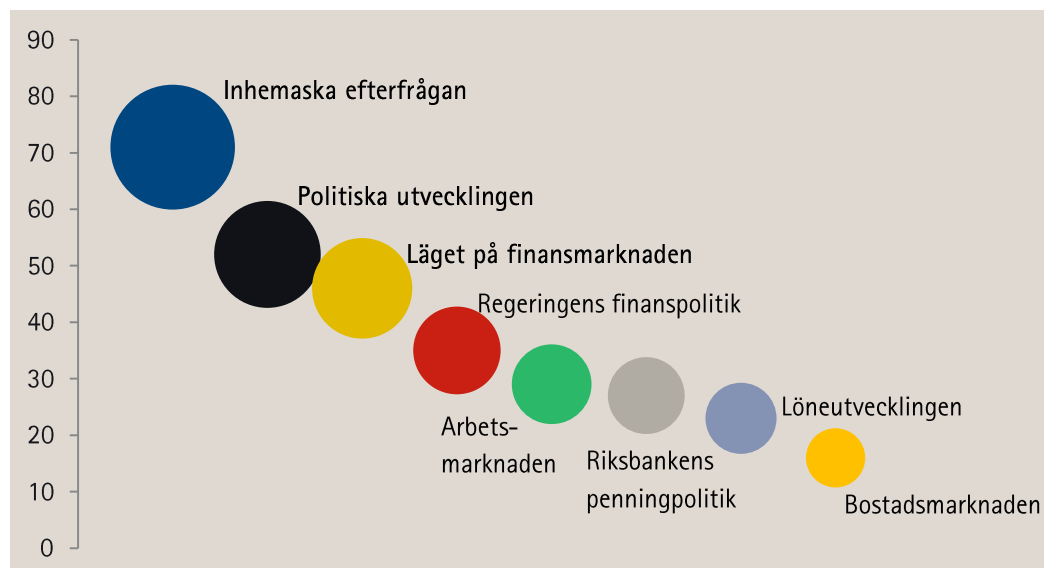
Konjunkturrisiker i ett svenskt perspektiv: inhemska faktorer dominerar

Fråga 1: Vilka faktorer anser du vara de tre största externa konjunkturriskerna för ditt företag/din koncern för den närmaste framtiden, det vill säga risker som ditt företag inte kan påverka?

Svenska panelen svarar (i rankad ordning):

a) De främsta inhemska konjunkturriskerna i Sverige

Summering av antalet omnämningar av de tre största inhemska riskerna:

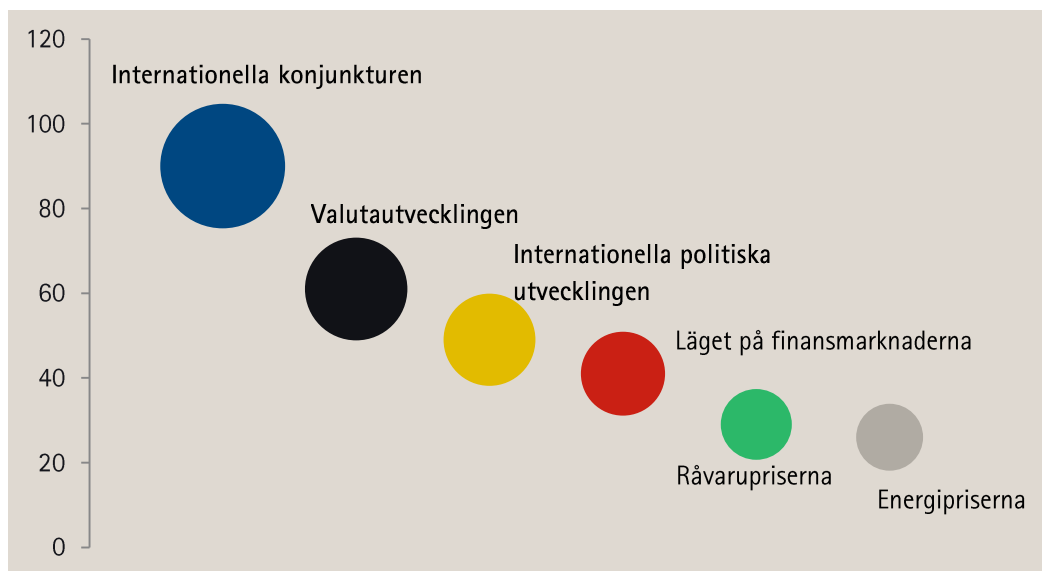
Hubert Fromlet kommenterar:

Även i denna bedömning placeras en eventuellt vikande inhemsk efterfrågan högst upp på risktabellen. Sedan kommer dock redan politiken – två år före nästa väl. Detta inslag är något överraskande. Nästan lika högt rankas finansmarknadsriskerna. Vidare kan noteras att Riksbankens penningpolitik också hamnar ganska högt på riskuppställningen, till och med före en eventuell sättnings på bostadsmarknaden.

Svenska panelen svarar (i rankad ordning):

b) De främsta internationella konjunkturriskerna för Sverige

Summering av antalet omnämningar av de tre största internationella riskerna:

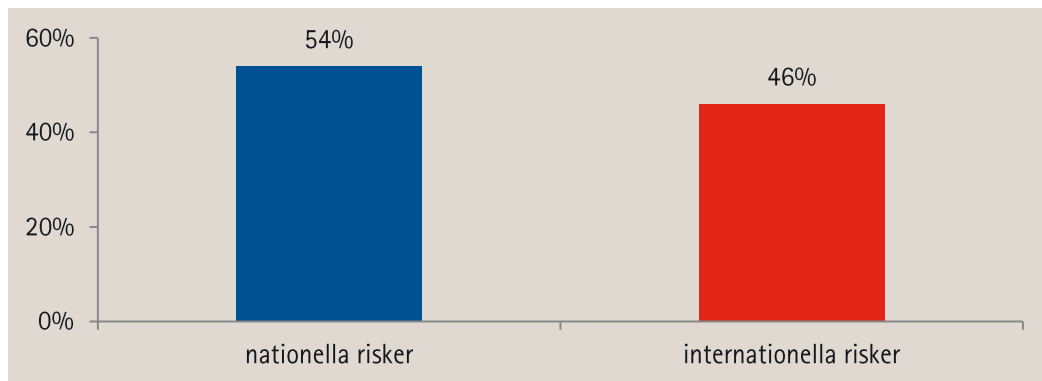

Hubert Fromlet kommenterar:

Bedömningen av de största internationella riskerna för svenska företag är logisk och tar de faktorer i förgrunden som direkt påverkar den egna verksamheten, det vill säga själva konjunkturen utomlands och valutautvecklingen. Sedan kommer den internationella politiska utvecklingen. Som nummer fyra rankas läget på de globala finansmarknaderna (vilka vid en eventuell explosion snabbt skulle kunna utvecklas till det största problemet med ursprung utanför Sveriges gränser). Totalt sett är den internationella riskbedömningen mycket svår – men med icke preciserbara sannolikhetsgrader. Genuin – icke preciserbar – osäkerhet à la Knight med andra ord! (Frank Knight, amerikansk ekonom, 1885–1972).

Fråga 2: Nationella kontra internationella risker i ett svenskt företagsperspektiv – vilka väger tyngst?

Svenska panelens viktning:

Hubert Fromlet kommenterar:

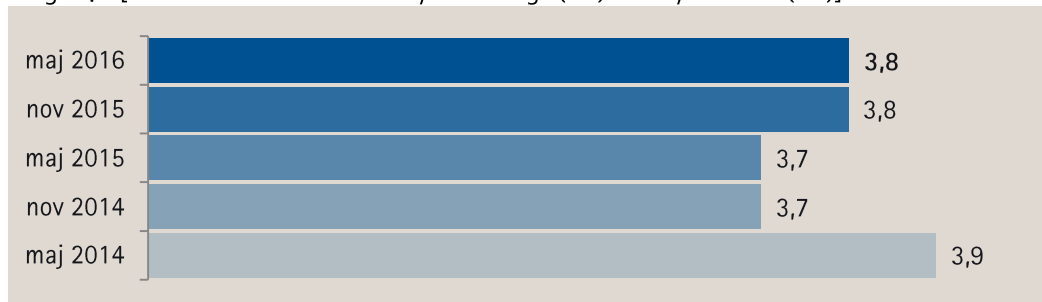
Igen ville vi veta, vilken tyngd de sammanvägda nationella riskerna har i relation till de nämnda internationella konjunkturriskerna. Intressant nog ser de svenska panelföretagen större tillväxtrisker på hemmaplan än internationellt. I förra novemberenkäten var förhållandena precis de omvända. Det kan vara av intresse att i nästa enkät återkomma med en fördjupning.

Konsumtionskonjunkturen i Sverige: framåt i god takt

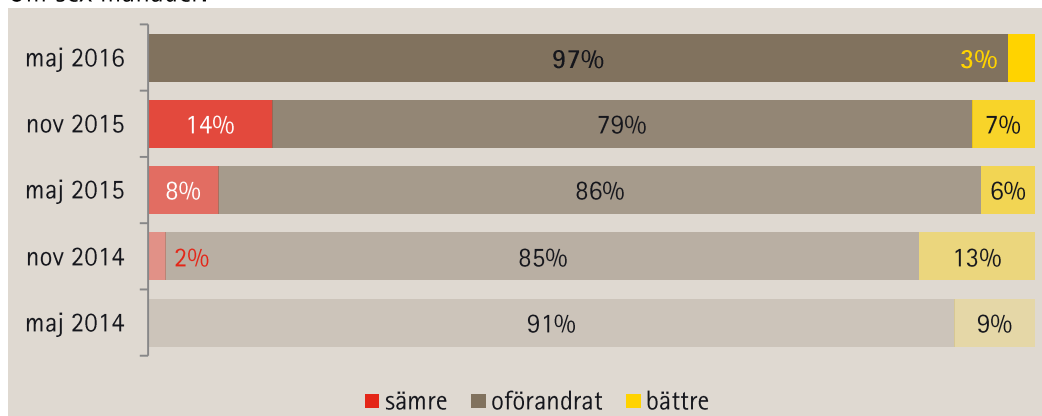
Fråga 3: Hur bedömer du konsumtionskonjunkturen i Sverige?

Tyska panelen svarar:

Idag: 3,8 [viktat medelvärde från mycket dåligt (=1) till mycket bra (=5)]

Om sex månader:

Hubert Fromlet kommenterar:

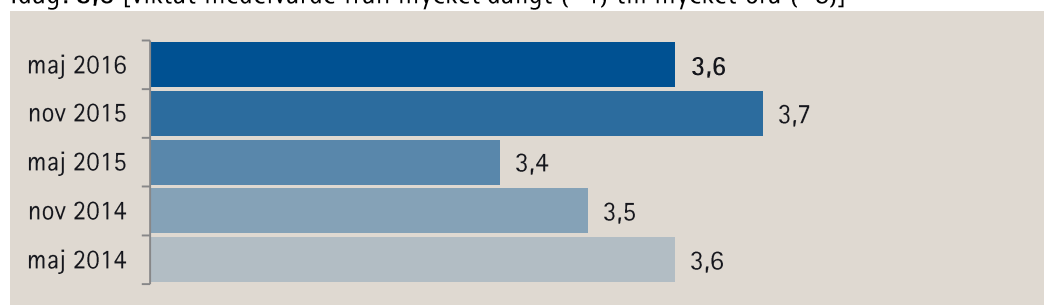
Det råder ingen tvekan om att den privata konsumtionen går bra – med en av de starkaste ökningstakterna inom hela EU och till och med en snäppet snabbare ökning än förutsett av panelen för ett halvår sedan. Sjunkande arbetslöshet, fortsatt låga räntor och hyggligt växande reala disponibla inkomstökningar har bidragit till denna positiva utveckling. Inför det närmaste halvåret räknar panelen med en viss stabilisering av uppgångstakten – men ej med en ytterligare förbättring.

Investeringskonjunkturen i Sverige: borde kunna förbättras mer

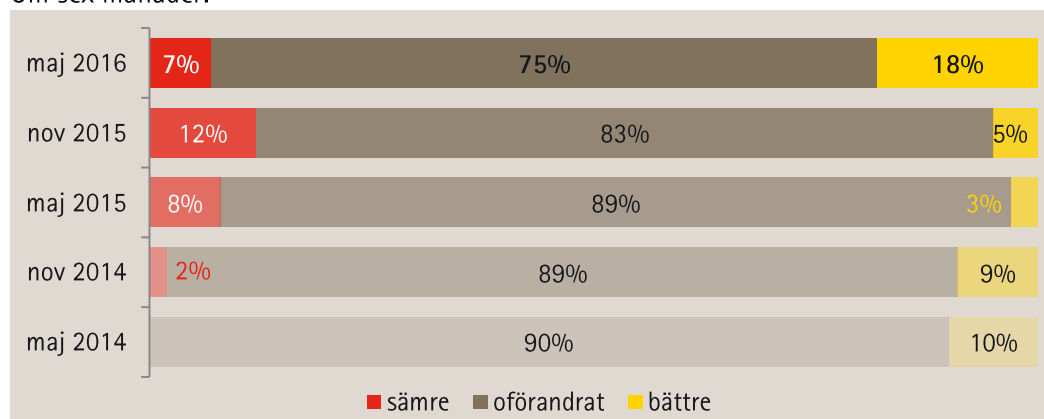
Fråga 4: Hur bedömer du investeringskonjunkturen i Sverige, till exempel investeringar i maskiner, utrustning och IT (ej bygginvesteringar)?

Tyska panelen svarar:

Idag: 3,6 [viktat medelvärde från mycket dåligt (=1) till mycket bra (=5)]

Om sex månader:

Hubert Fromlet kommenterar:

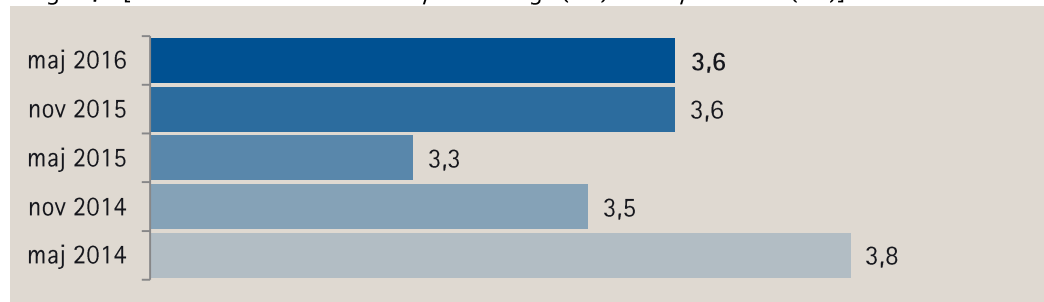
I vår förra undersökning konstaterade vi att investeringskonjunkturen äntligen hade fått ett begränsat lyft. Denna utveckling verkar ha hållit i sig under det gångna halvåret. Ännu så länge är dock investeringarna inte riktigt på den eftersträlvade – eller snarare efterlysta – tillväxtbanan. Någon ytterligare acceleration av investeringstakten är dock inte att vänta inom den närmaste framtiden, anser panelens majoritet.

Byggkonjunkturen i Sverige: den goda formen fortsätter

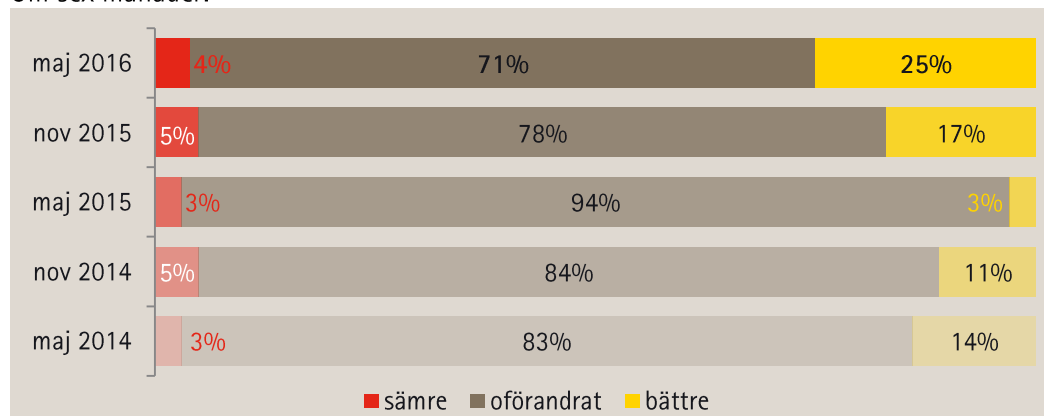
Fråga 5: Hur bedömer du investeringskonjunkturen i byggsektorn i Sverige?

Tyska panelen svarar:

Idag: 3,6 [viktnat medelvärde från mycket dåligt (=1) till mycket bra (=5)]

Om sex månader:

Hubert Fromlet kommenterar:

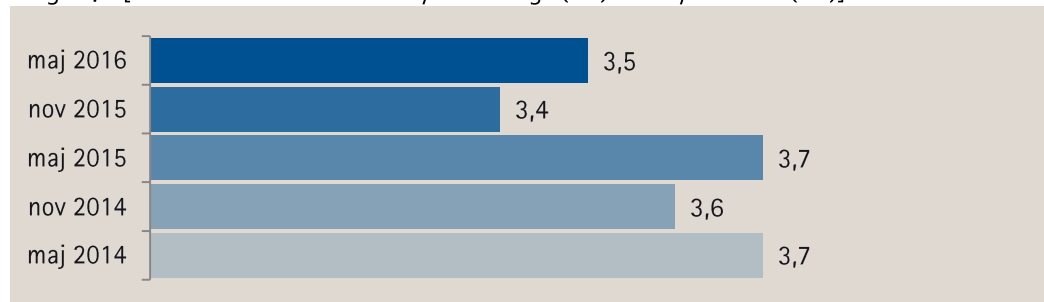
Det är uppenbart att den svenska byggkonjunkturen förbättrats under de gångna kvartalen. Det gäller i synnerhet bostadsbyggandet. Det finns idag inga konkreta hotbilder mot den pågående uppgången. Bostadsbyggandet förblir politiskt prioriterat och räntorna låga. Den största teoretiska risken för de svenska byggnärarna skulle av allt att döma komma från en synlig försämring av arbetsmarknaden av konjunkturskäl eller en långtgående sättnings av bostadsmarknaden som konsekvens av den fleråriga överhettningen. Den sistnämnda risken väger nog tyngre.

Den svenska exportkonjunkturen: bättra drag borde vara möjligt

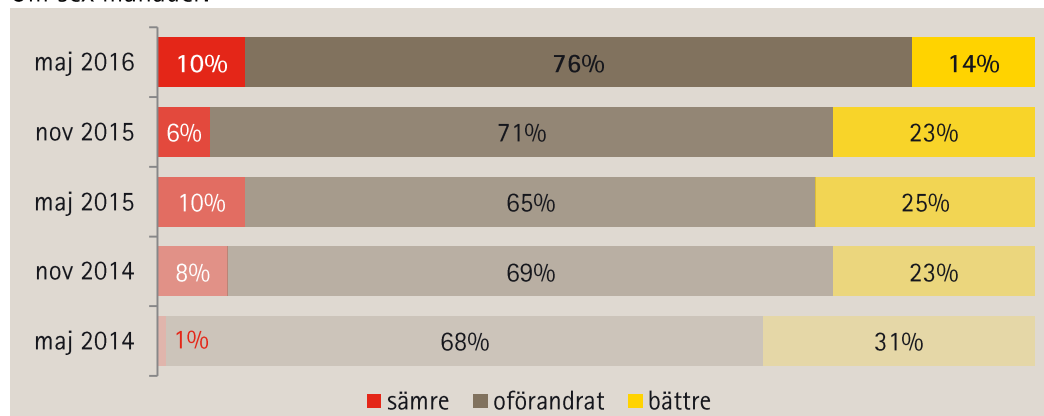
Fråga 6: Hur bedömer du generellt den svenska exportkonjunkturen?

Svenska panelen svarar:

Idag: 3,5 [viktnat medelvärde från mycket dåligt (=1) till mycket bra (=5)]

Om sex månader:

Hubert Fromlet kommenterar:

Det borde finnas utrymme till något starkare export, med betoning av ordet "borde". Första kvartalet blev inte bra för den svenska exporten, speciellt inte för exporten av tjänster. Vi vet dock samtidigt att många för Sveriges del viktiga exportmarknader såsom Kina, Brasilien och Ryssland fortfarande drabbas av dämpad import. Brexit-risken bör inte heller förbises i svenska exportsammanhang.

Del 2: Konjunkturer i Tyskland

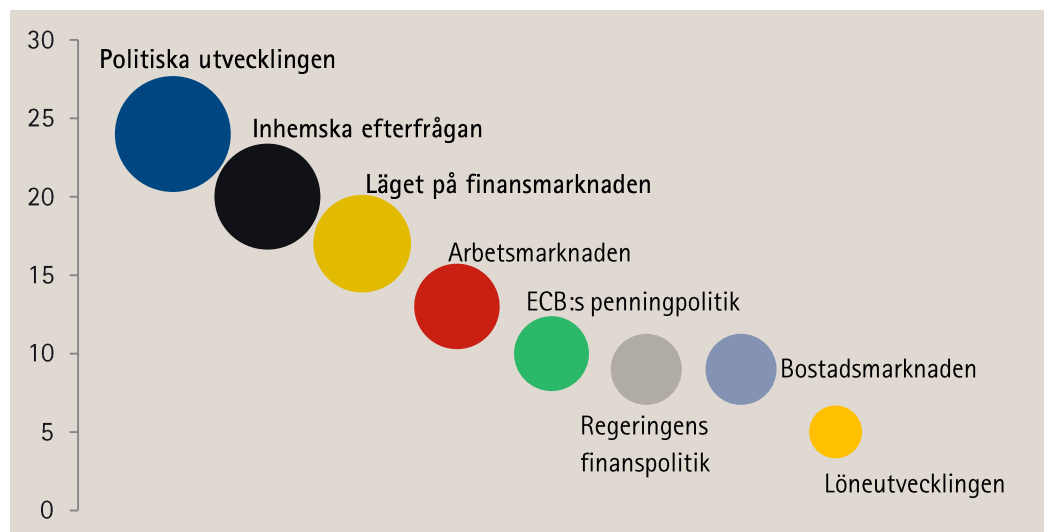
Konjunkturrisiker i ett tyskt perspektiv: politiken och finansmarknaderna oroar

Fråga 1: Vilka faktorer anser du vara de tre största externa konjunkturriskerna för ditt företag/din koncern i prognosen för den närmaste framtiden, det vill säga risker som ditt företag inte kan påverka?

Tyska panelen svarar (i rankad ordning):

a) De främsta inhemska konjunkturriskerna i Tyskland

Summering av antalet omnämningar av de tre största riskerna:

Hubert Fromlet kommenterar:

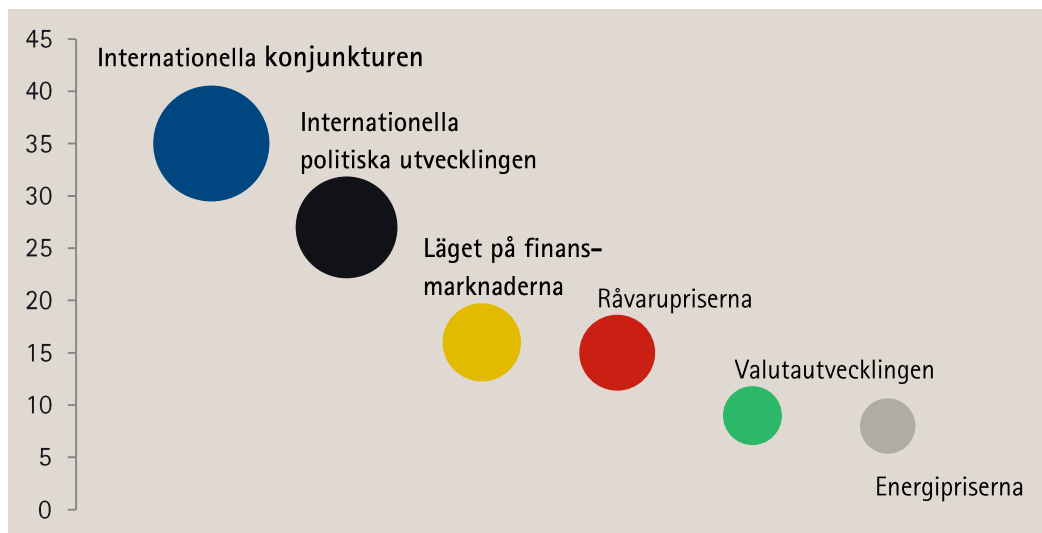
Den politiska debatten i Tyskland är mycket intensiv i dessa dagar. Mest omdiskuterad är förbundskansler Merkels hantering av flyktingfrågan. Dessutom är 2017 ett valår, vilket leder till allehanda spekulationer kring den framtida regeringskoalitionen – och därmed den ekonomiska politikens fortsatta inriktning. Vilka alternativ finns det till den just nu regerande stora koalitionen av CDU/CSU och SPD?

Om man däremot slår ihop riskerna på finansmarknaderna och den särskilt redovisade risken från centralbankernas penningpolitik (lågräntepolitik), så toppar finansmarknadsfrågor tyskarnas risklista. Enbart penningpolitiken som särredovisad riskfaktor står för över en femtedel av omnämningarna. Tyskland är av allt att döma det mest kritiska EMU-landet mot ECB:s penningpolitik. Som riskfaktor nummer tre på nationell basis framstår själva inhemska efterfrågan, följt av arbetsmarknaden. Var femte paneldeltagare påtalar också riskerna för en överhettad fastighetsmarknad, vilken till viss del bör tolkas som en "tillflyktsinvestering" som resultat av bristande placeringsalternativ.

Tyska panelen svarar (i rankad ordning):

b) De främsta internationella konjunkturriskerna för Tyskland

Summering av antalet omnämningar av de tre största riskerna:

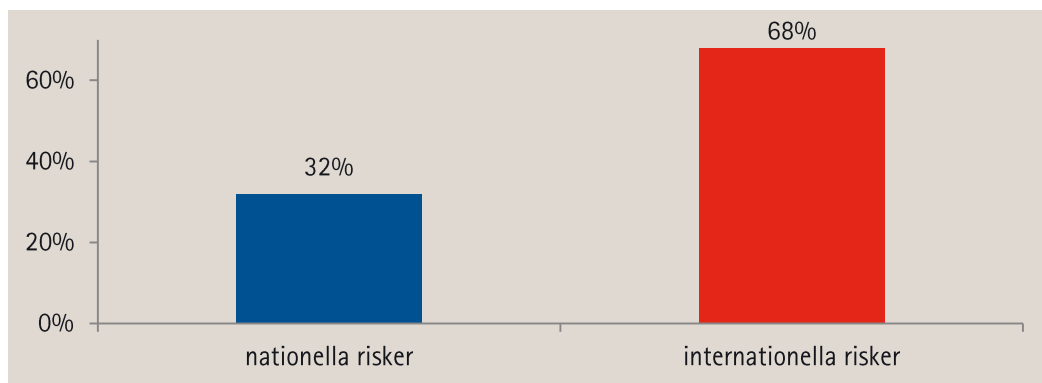
Hubert Fromlet kommenterar:

Det är ganska självklart att själva konjunkturutvecklingen står högst upp i panelens internationella riskförteckning med tanke på den bristande stabiliteten i den europeiska och globala tillväxten. Här handlar det emellertid om osäkerhet à la Knight (amerikansk ekonom, 1885–1972), enligt vilken sannolikheten av en viss utveckling inte alls kan preciseras. Risken för felbedömningar kan enligt denna teori finnas på den negativa eller den positiva sidan. Så är det, även om det låter något luddigt. Sedan en tid tillbaka verkar dock det tyska näringslivets stämningsläge till större delen präglas av de mer positiva tolkningarna – trots den gungande internationella utvecklingen. Här har vi återigen ett exempel på hur psykologin kan ha en faktisk inverkan på den reala ekonomin, det vill säga konsumtion och investeringar. Detta understryks av företagets hyggliga affärsförväntningar också i andra enkäter (till exempel IFO:s och i viss mån ZEW:s konjunkturindex).

Även politiken framkommer som en viktig internationell riskfaktor liksom eurons utveckling och övriga risker på finansmarknaderna. Eurons framtida utveckling nämns i sådana sammanhang i varje enkät från vår sida som en riskfaktor, ty valutautvecklingen alltid kan ha stor betydelse för företagets försäljning och inköp.

Fråge 2: Nationella kontra internationella konjunkturrisiker i ett tyskt företagsperspektiv – vilka väger tyngst?

Tyska panelens viktning:

Hubert Fromlet kommenterar:

Tyskarnas svarar helt tydligt på frågan var de största konjunkturriskerna kommer ifrån. Hela 68 procent anser att de största konjunkturriskerna finns utanför Tysklands gränser med den internationella konjunkturen, politiken, råvarupriserna och finansmarknaderna i det främsta rummet. Endast omkring en tredjedel av våra tyska paneldeltagare ser konjunkturriskerna i första hand på hemmaplan. Detta är en viktig slutsats.

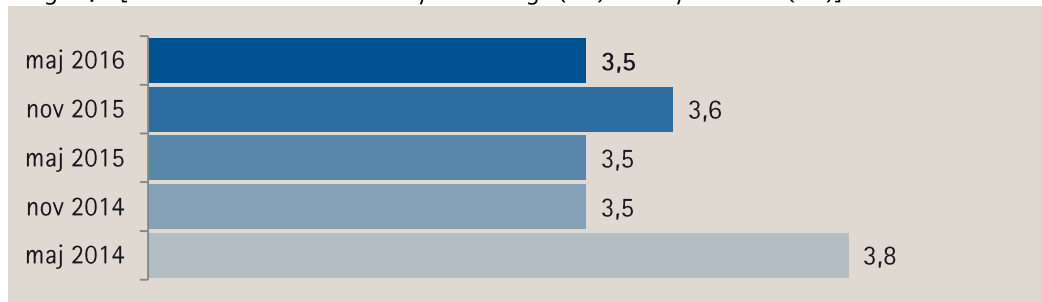
Särskilt intressant är i detta sammanhang att politiken numera spelar en påtagligt tung roll i riskbedömningarna. Det gäller både för de inhemska och de internationella riskavvägningarna. Vi lär oss av detta att politiken har blivit en väl integrerad del av konjunkturprognoser och den åtföljande faktiska utvecklingen. Det innebär att alla tillämpare av konjunkturprognoser – professionella prognosmakare, finansmarknadsaktörer, säljare, inköpare m fl – alltmer bör ta hänsyn till politiska sannolikheter och utfall.

Konsumtionskonjunkturen i Tyskland: rollen som tillväxtmotor fortsätter

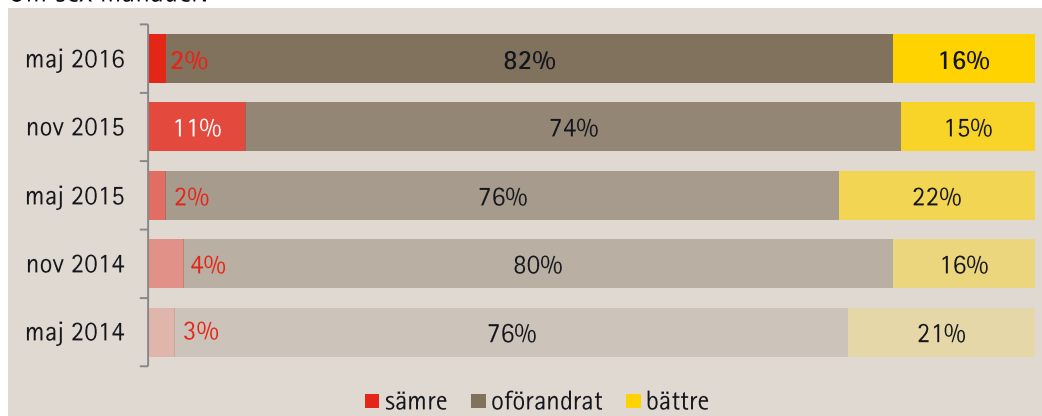
Fråga 3: Hur bedömer du konsumtionskonjunkturen i Tyskland?

Svenska panelen svarar:

Idag: 3,5 [viktnat medelvärde från mycket dåligt (=1) till mycket bra (=5)]

Om sex månader:

Hubert Fromlet kommenterar:

Under 2015 noterade Tyskland sin största privata konsumtionsökning sedan år 2000. Ett flertal faktorer bidrag till denna gynnsamma utveckling. Nämnas kan reducerad arbetslöshet, otillfredsställande alternativ för hushållssparande, förbättrat bostadsbyggande med uppkommande konsumtionsbehov, många anlända flyktingar m m.

Även första kvartalet 2016 gav en bra konsumtionskonjunktur. Inför resultatet för det andra kvartalet förefaller dock utsikterna en aning mer dämpade eller mer osäkra. Panelens halvårsprognos från november 2015 med ett då aktuellt indexvärde på 3,6 och en tydlig majoritet för en likartad utveckling sex månader framåt verkar således kunna infrias.

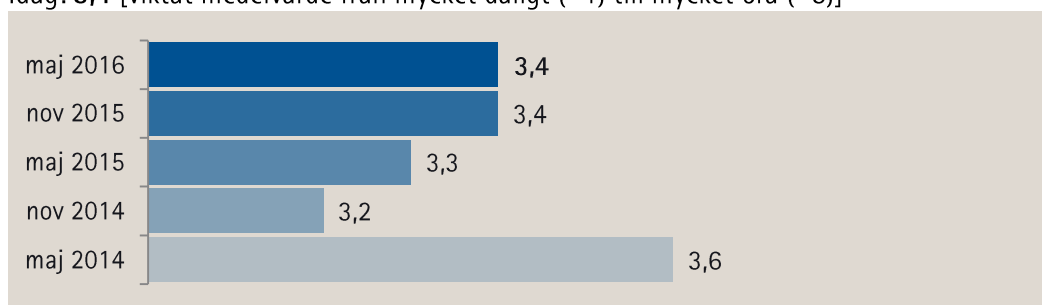
Panelens färskaste bedömning för den privata konsumtionen ser tämligen oförändrad ut. Det märks dock för närvarande en lätt tilltagande osäkerhet kring det mer långsiktiga bemästrandet av flyktingfrågan, framtidens pensioner och den obalanserade internationella utvecklingen, vilka samtliga kan få ett lätt genomslag på tyskarnas konsumtionsvilja. Likväl torde den privata konsumtionen förbli Tysklands främsta konjunkturmotor.

Investeringskonjunkturen i Tyskland: den lätt uppåtriktade trenden fortsätter

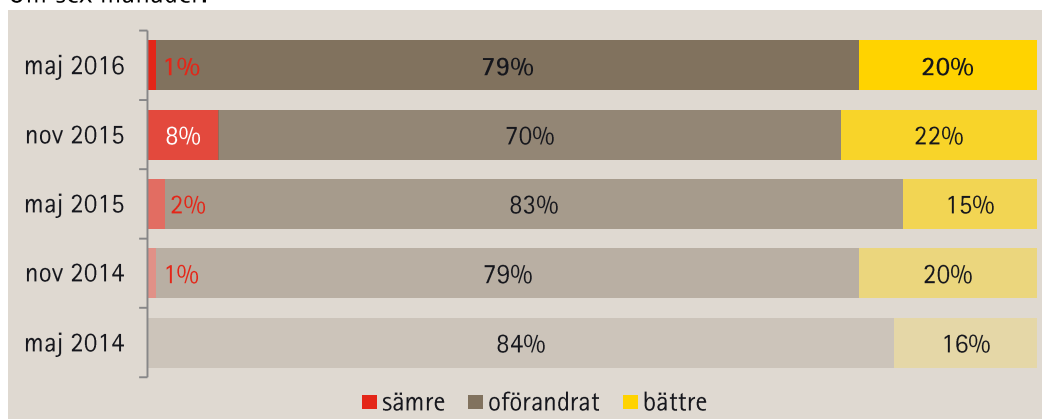
Fråga 4: Hur bedömer du investeringskonjunkturen i Tyskland, till exempel investeringar i maskiner, utrustning och IT (ej bygginvesteringar)?

Svenska panelen svarar:

Idag: 3,4 [viktat medelvärde från mycket dåligt (=1) till mycket bra (=5)]

Om sex månader:

Hubert Fromlet kommenterar:

Den sedan några år tillbaka lätt uppåtriktade trenden håller i sig. Investeringsbenägen i maskiner m m stiger kontinuerligt men saknar alltså riktig fart efter de tidigare ganska magra åren. Detta investeringsunderskott kan i huvudsak hänföras till den fleråriga internationella osäkerheten (EU, Kina, finansmarknader) men också till tyska direktinvesteringar utomlands samt vissa inhemska osäkerhetsfaktorer. Som vi visade i vår förra undersökning har de låga räntorna ej i väsentlig grad bidragit till ökad investeringslusta.

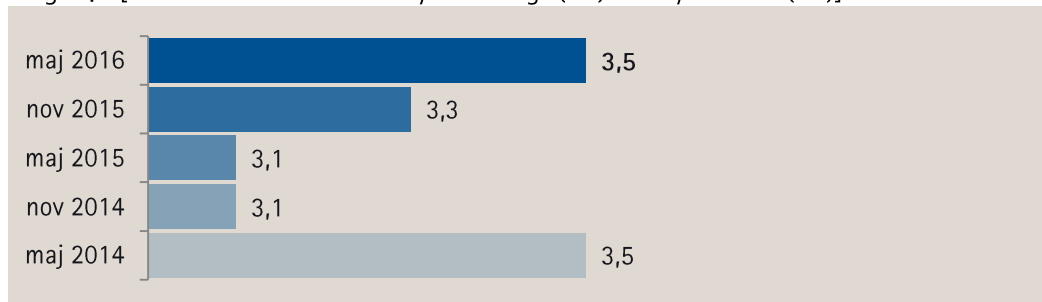
Inför de kommande kvartalen kvarstår den något splittrade bilden. Å ena sidan är kapacitetsutnyttjandet på den högsta nivån på flera år. Å andra sidan kommer den globala osäkerheten knappast att avta under de kommande månaderna. Då förefaller en fortsatt hygglig men inte direkt stark investeringskonjunktur under återstoden av 2016 – vår prognosperiod – klart rimlig.

Tyska byggkonjunkturen: välbehövlig uppgång pågår

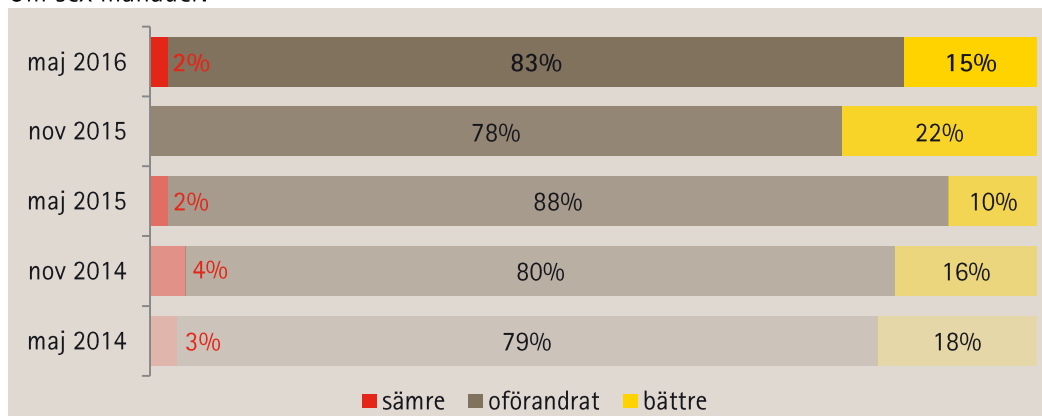
Fråga 5: Hur bedömer du investeringskonjunkturen i byggsektorn i Tyskland?

Svenska panelen svarar:

Idag: 3,5 [viktat medelvärde från mycket dåligt (=1) till mycket bra (=5)]

Om sex månader:

Hubert Fromlet kommenterar:

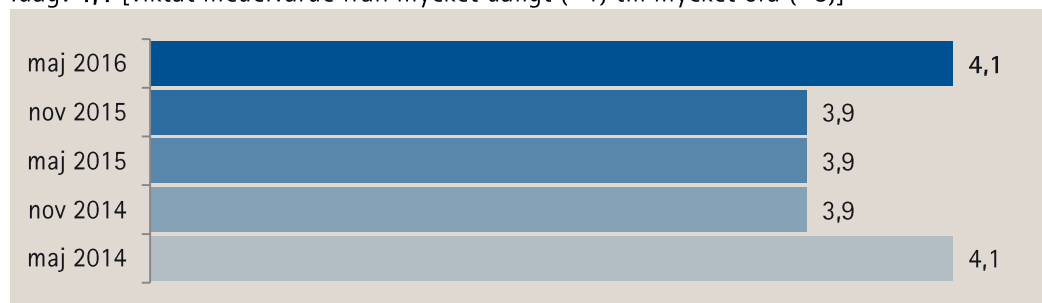
Enligt vår panel har den tyska byggkonjunkturen förbättrats något jämfört med situationen för ett halvår sedan, beroende på den milda vintern och igångsatta byggprojekt för anländande flyktingar. Den sistnämnda faktoren kan komma att innebära en ytterligare förstärkning av byggkonjunkturen. Likväl ser panelen ingen ytterligare nämnvärd förbättring av den tyska byggkonjunkturen, vilken emellertid inte är dålig.

Den tyska exportkonjunkturen: optimismen kvarstår trots påtalade risker

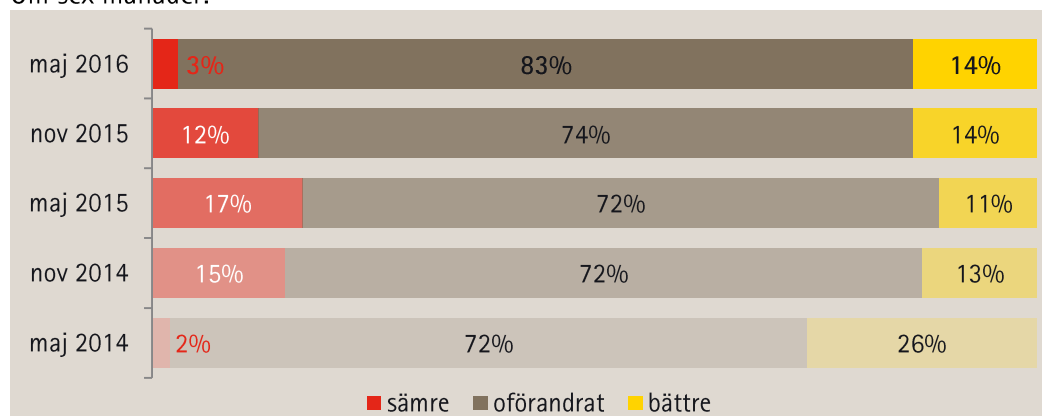
Fråga 6: Hur bedömer du generellt den tyska exportkonjunkturen?

Tyska panelen svarar:

Idag: 4,1 [viktat medelvärde från mycket dåligt (=1) till mycket bra (=5)]

Om sex månader:

Hubert Fromlet kommenterar:

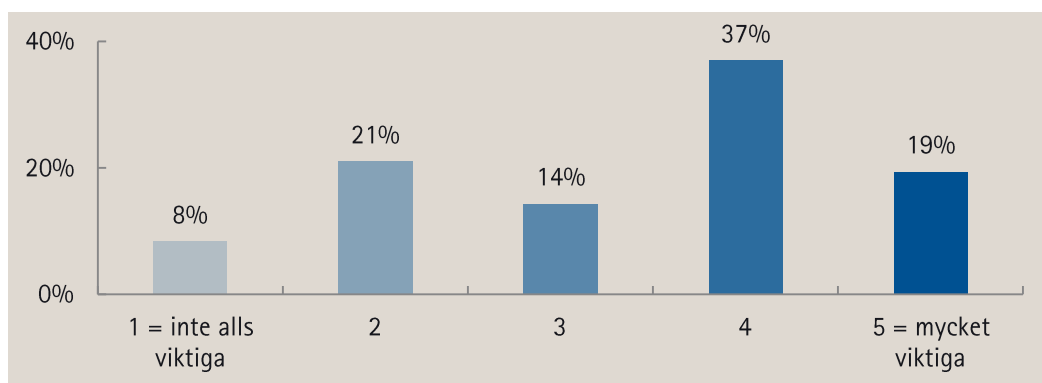
De i panelen tillfrågade tyska företagen känner sig uppenbarligen relativt nöjda med läget på exportmarknaderna. 4,1 framstår som ett relativt högt panelvärde, kanske något väl optimistiskt med tanke på den inte alltför häpnande exporttillväxten. Inför de kommande kvartalen verkar dock bedömningarna alltför stabila. Det får dock inte förbises att det i bakgrunden finns en del icke negligerbara konjunkturrisiker: generellt sett den globala konjunkturen, mer specifikt USA efter presidentvalet, Kina, Japan, Brexit, ECB:s penningpolitik, obalanser på finansmarknaderna och vissa fastighetsmarknader o s v – och på hemmaplan relativt kraftiga löneökningar (vilka emellertid inte utgör något nämnvärt inflations- och räntehöjningshot, i motsats till det historiska reaktionsmönstret).

Del 3: Specialfrågor

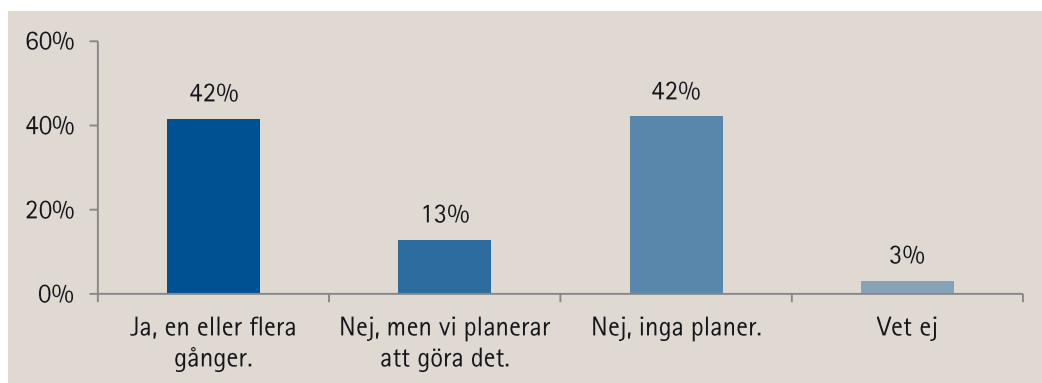
Tyska språk i fokus

Fråga 7 till vår svensk panel:

7a) Hur viktigt uppskattar du det är med tyska språkkunskaper hos dina medarbetare för ditt företags affärer med Tyskland?

7b) Har ditt företag aktivt sökt efter medarbetare med tyska språkkunskaper?

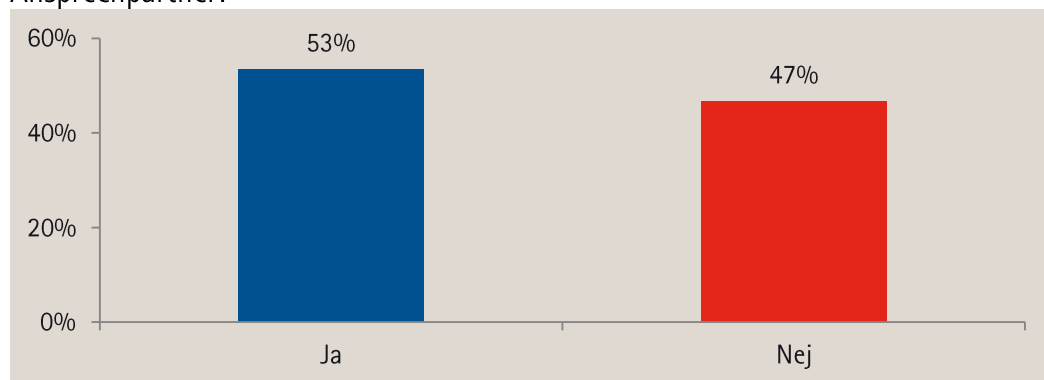
Tysk-Svenska Handelskammaren kommenterar:

I Tysk-Svenska Handelskammarens barometer svarar drygt 60 procent av företagen att tyskakunskaper hos medarbetarna är viktigt eller till och med mycket viktigt för affärsrelationerna med Tyskland. 42 procent av de svarande har aktivt sökt efter medarbetare med tyskakunskaper och 13 procent planerar att göra det. Samtidigt är det 41 procent som inte alls efterfrågar tyskakunskaper hos medarbetarna.

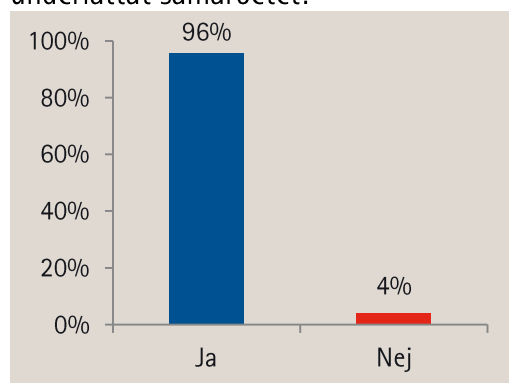
Tyska språk i fokus

Fråga 7 till vår tysk panel:

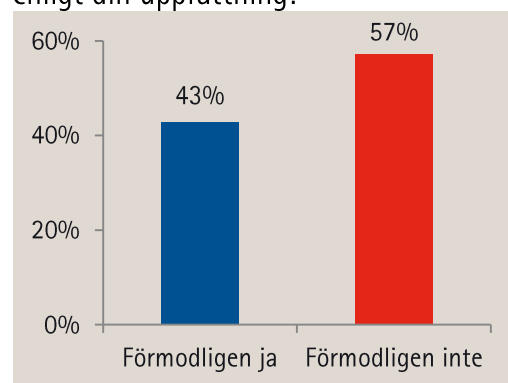
Förfogar ditt företag över tysktalande kontakter hos din affärspartner i Sverige?
 Verfügen Sie bei Ihren schwedischen Geschäftspartnern über deutschsprachige Ansprechpartner?

Om ja:
 Har det enligt din uppfattning underlättat samarbetet?

Om nej:
 Skulle det ha underlättat samarbetet enligt din uppfattning?

Tysk-Svenska Handelskammaren kommenterar:

Drygt hälften av de tyska företagens svarar att deras affärspartner i Sverige förfogar över tyskakunskaper. Nästan samtliga anger att det underlättat samarbetet och 43 procent svarar att det hade varit gynnsamt med en tysktalande kontakt hos sin affärspartner.

Avslutande kommentarer

- Bedömningen av delkomponenterna privat konsumtion, maskin- och bygginvesteringar leder till ett lands inhemska efterfrågan, det vill säga de sektorer som är av betydelse för exportörer.
- Det är viktigt att undvika direkta jämförelser mellan exempelvis enkätsiffrorna för den tyska och svenska privata konsumtionen. Dessa konjunkturbedömningar görs av olika paneldeltagare.
- Det kan rekommenderas att fram till nästa enkät inte minst följa upp riskbedömningarna i denna skrift. De här påtalade riskerna kan finnas kvar med samma tyngd, bli större eller mindre. Nya risker kan dyka upp, bättre externa förutsättningar likaså.

Tysk-Svenska Handelskammaren
Deutsch-Schwedische Handelskammer

Deutsche Auslandshandelskammer

Besöksadress: Valhallavägen 185
Postadress: Box 27104, SE-102 52 Stockholm
Telefon: +46-8-665 18 00
Telefax: +46-8-665 18 04

Kontakt Tysk-Svenska Handelskammaren
Malin Johansson | Kommunikationschef
Telefon: +46-8-665 18 64 | +46-70-104 37 45
malin.johansson@handelskammer.se

Malmö
Adress: Humlegatan 1, SE-211 27 Malmö
Telefon: +46-40-30 49 40
Telefax: +46-40-30 49 43

Kontakt Prof. Hubert Fromlet
Telefon: +46-70-768 49 92
hubert.fromlet@lnu.se

info@handelskammer.se
www.handelskammer.se/konjunkturbarometer

Utvalda ekonomiska data

	Tyskland	Sverige
Folkmängd	81,8 miljoner	9,9 miljoner
Arbetslöshet	6,0 procent	7,4 procent
BNP/invånare	37 100 euro	45 300 euro
Genomsnittslön	3 612 euro	3 638 euro
BNP-tillväxt 2015	1,7 procent	4,2 procent
Investeringskvot 2014	19,3 procent	23,5 procent
Exportkvot 2014	38,5 procent	28,7 procent
Inflationsnivå 2015	0,3 procent	0,0 procent

Källor: Destatis, Auswärtiges Amt, SCB, Statista